

მართალი

წელი 2 შანი

№ 287

ოქტომბერი საკრებულოს სოციალ-დემოკრატიული რევოლუციონერული პარტიის ორგანო

№ 287

ჯანსაღი რაიონი მომდევნო ტყვის მფრთხილებელი რაზმი თფლისის გარდაცემის ცენტრისათვის დივიზიონის მფრთხილებელი აღწევს ამხანაგებს, ნაცინობებს და საზოგადოების ცენტრისათვის გვარდელის მებრძოლ **ელიზბა ნიკოლოზის კე გვარდელის**

საქართველოს ს. დ. შ. ლანჩხუთის კოლქტივი მფრთხილებელი აღწევს ამხანაგ-მეგობრებს, რომ სომხების, 16 დეკემბერს, ქ. ლანჩხუთის წმ. გიორგის ეკლესიაში, დღის 12 საათზე, გადახდილ იქნება 40 დღის წირვა და პანაშვილი (ქ. ლანჩხუთი ბალაშვილების შეტაკების დროს მოკლულს) სახალხო გვარდიელის **ნიკოლოზ (პოლი) დიანასის კე რუსის** სულის მოსახსენებლად. (8293-1-1)

ლანჩხუთის რაიონის სახალხო გვარდიის შტაბი მფრთხილებელი აღწევს ამხანაგ მეგობრებს, რომ სომხების, 16 დეკემბერს, ქ. ლანჩხუთის წმ. გიორგის ეკლესიაში, დღის 12 საათზე, გადახდილ იქნება 40 დღის წირვა და პანაშვილი (ქ. ლანჩხუთი ბალაშვილების შეტაკების დროს მოკლულს) სახალხო გვარდიელის **ნიკოლოზ (პოლი) დიანასის კე რუსის** სულის მოსახსენებლად. (8293-1-1)

დატანჯული მშობლები რესტანი თედორეს ასული და მალაქია გრიგორის ძე, ძმების ვლასი, იაკინთე მელულთი ნადათი, გრიშა, და თიკო და კოწია ბოზობაძეები მფრთხილებელი აღწევს წათესავთა და ნაცინობათვის ძვირფასის და დაუფიქრების

მერიკას
ფლორიან გარდაცვალებს. დასაფლავება მოხდა 14 დეკემბერს, ს. დაბლა საქარში წმ. გიორგის ეკლესიაში. (8295-1-1)

მოსტ გიორგის ძე და ნადეჟა მნაცავანისა ხითაროვები შვილებით: გიორგი, რაფელი, ელიზა, კოლია, სონია, და თამაროთი აღწევს წათესავთა და მეგობრებს, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა 14 იანვარს საყვარელი და დაუფიქრის პირველის ცოლის ძმა, მეორის ცოლის ძმა, 21 წლის ყმაწვილი

ვართან მნაცავანის კე ვართანოვი
პანაშვილი ყოველ დღე საათის ხუთზე. გამოსვენება სახლიდან, ციციანიის ქუჩა № 8, ხუთშაბათს ათ საათზე 18 ამ თვეს. ციციანიის ეკლესიაში (ავღაბარში) დაკრძალვა ამავე დღეს ხოჯევაძის სასაფლაოზე. (8284-2-1)

გრიგოლ მნაცავანის ძე და შუშუბაძე პეტრეს ასული ვართანოვები შვილებით შურაი აღწევს წათესავთა და ნაცინობა, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა 14 იანვარს საყვარელი და დაუფიქრის პირველის ძმა, მეორის ცოლის ძმა და მესამის ბიძა

ვართან მნაცავანის კე ვართანოვი
პანაშვილი ყოველ დღე საათის ხუთზე. გამოსვენება სახლიდან, ციციანიის ქუჩა № 8, ხუთშაბათს ათ საათზე, 18 ამ თვეს. ციციანიის ეკლესიაში (ავღაბარში) დაკრძალვა ამავე დღეს ხოჯევაძის სასაფლაოზე. (8284-2-1)

მოსტ მნაცავანის ხითაროვის მტყუნის კანტორისა აღწევს ყველა ნაცინობა და მეგობრებს, რომ 14 ამ თვეს გარდაიცვალა ერთი საუკეთესო თანამშრომელი და დაუფიქრის ამხანაგი

ვართან მნაცავანის კე ვართანოვი
პანაშვილი ყოველ დღე საათის ხუთზე. გამოსვენება სახლიდან, ციციანიის ქუჩა № 8, ხუთშაბათს ათ საათზე, 18 ამ თვეს. ციციანიის ეკლესიაში (ავღაბარში) დაკრძალვა ამავე დღეს ხოჯევაძის სასაფლაოზე. (8284-2-1)

ნინა მნაცავანის ასული და გიორგი ფერხვის ძე აღუზადა აღწევს წათესავთა და ნაცინობა მეგობრებს, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა 14 დეკემბერს, საყვარელი და დაუფიქრის პირველის ძმა და მეორის ცოლის ძმა 21 წლის ყმაწვილი

ვართან მნაცავანის კე ვართანოვი
პანაშვილი ყოველ დღე საათის ხუთზე. გამოსვენება სახლიდან, ციციანიის ქუჩა № 8, ხუთშაბათს ათ საათზე, 18 დეკემბერს, დღის 10 ს. ციციანიის ეკლესიაში, (ავღაბარში) დაკრძალვა ამავე დღეს ხოჯევაძის სასაფლაოზე. (8284-2-1)

ნიკოლოზ მინილის ძე და სათინკა მნაცავანის ასული შვილებით ანდრეევი აღწევს წათესავთა და მეგობრებს, რომ ხანგრძლივი ავადმყოფობის შემდეგ გარდაიცვალა 14 იანვარს საყვარელი და დაუფიქრის პირველის ცოლის ძმა და დანარჩენთა ბიძა

ვართან მნაცავანის კე ვართანოვი
პანაშვილი ყოველ დღე საათის ხუთზე. გამოსვენება სახლიდან, ციციანიის ქუჩა № 8, ხუთშაბათს ათ საათზე, 18 დეკემბერს, დღის 10 ს. ციციანიის ეკლესიაში, (ავღაბარში) დაკრძალვა ამავე დღეს ხოჯევაძის სასაფლაოზე. (8284-2-1)

სუბლაშვილის სახალხო თვართი
ქართული საზოგადოების **ქართული** საქართველო **საქართველო** საქართველო

პარისევის, 19 დეკემბერს მართავს ოპერას
თქაულაბა შოთა რუსთაველზე (6. 2-1)
ოქტომბრის საზოგადოებრივი გაცემის

იწვევს საერთო სამსახურში ექიმებს და შკოლის ფერმლებს, პირიქით ექიმებისათვის: ჯამაგირი 3000-5000 მანეთში, ბინა 2-3 თაბით და გათბობით;—ფერმლებისთვის: ჯამაგირი 2500 მან. ოთახი და გათბობა. მსურველებმა უნდა გამოავლინონ თხოვნისთან ერთად დოკუმენტების დღიანი ან შემოწმებული ასლი და მოკლე აქტივობა ვიტე. (6. 3-1)

რკინის გზელთა ცენტრალური კულტურული განმანათლებელი კომისია იცხადებს, რომ ყოველ-თვიური სამხატვრო-საპედაგოგიური კონკრეტი № 1

„ცისარტყელა“
გამოვა 20 დეკემბერს. ყოველგვარი პირობების გასაგებათ მსურველებმა წინდაწინ უნდა მიმართონ ამავე კომისიას.—ელისბედის ქუჩა № 200. (ფუ. 3-1)

„აზნაურის“

გოლოვინის პრ. № 16. ხუთშაბათს, დეკემბრის 18

პირველი ინტეგრირი სალაშქრო
მუხიკა, ხიმდრა, ცეკვა, ხენებო, ახებო, კუბლეტო, კინკობ სიმდრა და სხვა. პირველად „ქართული საზოგადოების“ კომპოზიტორ ფოცხვარაშვილისა მონაწილეობის იღებენ ვინო სარაჯიშვილი, ელი ანდრონიკაშვილი, ლანცერ ვინო, გომართელი, გიორგიძე, ანტონიშვილი, ნ. ბოლიშვილი, სეგრაშვილი, ჯიშვილი და სხვები. კონცერტის დიპლომა „სალამო“ დასაწყისი 11 საათზე. კაფე ლია ყოველ დღე დღის 9 საათიდან საღამოს 12 საათ. „სალამობის“ დროს კი ღამის 2 ს. საღამოს 2-4 დე და საღამოს 7-11. უკავია სალამოს ორკესტრი. ყოველგვარი ცხელი და ცივი საუზუმები, საღილი და ვაშლი. მაგიდებზე ჩაყრა მიიღება ბუფეტში. (8290-1-1)

საქართველოს სასტრატეგიული საზოგადოება
ამით აღწევს ბ. ბ. აქიკონერა, რომ იმ შემთხვევაში, თუ 1920 წლის იანვარში აღწევს იმდენი არ იქნება აქციების ხედილი, თანხმად წყობების მე-20 მუხლისა, მიღებული ეკარგებათ უფლება აქციებზე და უკვე შემოტანილი ფული, ხარჯების გამოკლებით, დაუბრუნდება უკან. (8-8)

აღვრეული-სოციალისტური პრეზერვაციის
სულ რამდენიმე კვირა დავიდა მის აქტით, რაც თფლისში დაიხატა და წინასწარი მოლაპარაკება სომხეთისა და აღვრეულანის პრეზერვაციის შორის. ამ მოლაპარაკებას, როგორც შეთხვევებში აცხადებ, წინ უძღოდ და ხსენებული შეტაკები ამ რესპუბლიკათა შორის. საქმეში ჩაერთა საქართველოს მთავრობა და პასკელის მოადგილე პოლკოვნიკი რეი. მაშინ ხატისთვისა და უსუბევივის მოლაპარაკებამ სასურველი მსგელობა და დამოუკიდებლობა მიიღო, დიდო ხელშეკრულება საფლავებზე არბიტრაჟის შესახებ. და 12 დეკემბერს დაიწყო პ. ბაქოში აღვრეულან-სომხეთის კონფერენცია სადალი კითხვით გამოსარკვევით და განსაზღვრით. და იმ სწორედ რომ დღემდე დიდო კონფერენციის განხილვის წინ რაღაც ბოროტი პენია კვლავ ჩაერთა საქმეში და ორი მეზობელი ერთი ერთის-მეორის ატაკა.

დღეს ვაგებთში გამოქვეყნდა აღვრეულანის მთავრობის ნოტა სომხეთისადმი. პოლკოვნიკი პასკელის დებუმა სომხეთის პრეზერვაციის სახელზე და ამ უკანასკნელის პასუხი.

აღვრეულანის მთავრობა აცხადებს, რომ სომხის რევოლუციური ჯარი არბიტრაჟით და პუბლიცობით თავს დაესხა მკაპლანისათვის. სოფლებს, ააოზრა, დაარბია და მცხოვრები ამოკლდობა. გენერალ გუბერნატორი სულტანოვი განაპირობა მოთხოვნის, რომ საქართველოს სახალხო სამხედრო მოქმედება და ითხოვს შესაფერ ჯარს.

აღვრეულანის სახალხო საქმეთა მინისტრი მოაგონებს რა სომხეთის მთავრობას 23 ნოემბრის შეთანხმებას, ნენრეგულ პროტესტს აცხადებს მომხდარ ამბების გამო და მოითხოვს დაუყოვნებლივ შეჩერებულ იქნას სამხედრო ოპერაციები, წინააღმდეგ შეთანხმების, განაგრძობს ბ. ჯავაოვის ნოტა, ჩემი მთავრობა აღარ აგებს პასუხს მოსალოდნელ შედეგების შესახებ.

თუ ყველაფერი ეს მართალია, უნდა იცოდეთ, რომ ეს დიდ ზიანს მიყენებს სომხეთის მომავალს. ეს სიტყვები სრული კეზარიტებაა. მხოლოდ ჩვენ უნდა გვახსოვდეს, რომ, თუ ეს მართალია, და თუ ამის გვირა კიდევ გამოვლიდა და ნოემბრის შეთანხმება ცხოვრებაში არ გატარდა, ეს ზიანი მოუტანს არა მარტო სომხეთს, არამედ საქართველოს გამოუთხრის ამიერკავკასიის ყველა რესპუბლიკათა არსებობასა. და ბედნიერებამ.

უკვე ცნობები მოვიდა, რომ 12 დეკემბერს მოხდა შეხვედრა სომხეთისა და აღვრეულანის დელეგაციების და პირველი საქმიანი სტომა გაიხსნება 14 ამ თვეს.

საქართველოს დემოკრატიის მტკიცეთ აქვს შეგრძელები ის ითიღ მნიშვნელობა, რომელიც სომხეთისათვისა შეთანხმებას ექნება საერთო ამიერკავკასიისათვის; მისთვის ერთა სოლიდარობის გრძობა, მარტო პოლიტიკური ანგარიშობის უფლები კი არაა, არამედ ეს მისი თანხმების რწმენა და ისიც გულწრფელ სალაშქროდ მის ნაყოფიერ მოზაობას და აღვრეულანის მესობელ რესპუბლიკათა დემოკრატიების წინაშე, რომ თავის მხრით ყოველ ღონეს იხმარს, რათა ნოემბრის სასტრატეგიული შეთანხმებანი წარმოეცოდ იქნას ამიერ კავკასიის რესპუბლიკათა ცხოვრებლად.

როდესაც დენიკინმა ახალი კონფლიქტი შექნა საქართველოს რესპუბლიკისათვის, ზოგიერთებს ეს ძლიერ გაუკვირდა. მაშინაც, როდესაც მოხალისეთა ლაშქარი იხვეს სამუშაოების უკეთეს წინაშე და მის ზურგს უკან აფარებული ბიზნისები მოქმედებენ, რატომ უნდა ებრძა მოხალისეთა სარდალს ახალი საბაბი პირველ ხალხის ასილვებლად?

თუ დაუკვირდებით დღევანდელ საერთაშორისო მდგომარეობას, მაშინ მივხვდებით, რომ დენიკინის მოქმედებას აქვს ერთნაირი აზრი. რუსეთის რეაქციონერობაზე გული აღუტრუნდა მთი ეგობრულ მეგობრებსაც. აღვრეულანის მასალა მიწოდებს, რამდენიმე ასი მილიონი ასეებს, ჯარითაც ემზადებდნენ—ყველა ეს უნაყოფი დაიკარგა და ეგრეთის ბიზნის იმედი ვერ გამოართლდა. ზოლო დროს სეროზულად დღისვა საკითხი ახლა დაარსებულ სახელმწიფოების ცნობის და ეგრეთის მიერ მითინი ეკონომიური პოლიტიკური კავშირის დაქერის. სხვათა შორის, ამიერ კავკასიის რესპუბლიკების კითხვაც ახალ ნიდავზე დადგა. დენიკინის სურს ეს ახალი გეგმა ჩაშალოს. ამისთვის მას სჭირია დიდი ალიაქოვის შექმნა ამიერ კავკასიაში. როდესაც მიზანს მიღწევს, მაშინ ეტყვის ეგრეთის, რომ ახალი რესპუბლიკები სრულებით უღონონი არიან. მარტო დენიკინის ლაშქარია წესიერების და მშვიდობიანობის მუხრები და ესევე მოსახლებული და სურსათით დაზარალებს. როგორც სჩანს, ამიერ-კავკასიაში მის დიდი იმედი აქვს სომხების და მის წინაშე ოსმალეთის საშრობების არიდების აყენებს. ამით სურს დაანახოს ეგრეთის, რომ მხოლოდ მოხალისეთა ჯარს შეუძლებს მშვიდობიანობის შეტანა ამიერ-კავკასიის ერთა შორის. გერც ერთ რუსეთის კუთხეში, სადაც მოხალისეთა ჯარი გაბატონდა, მან ვერ შექმნა ოდნავადც ნორმალური პირობები. ზოგიერთ ადგილებში მან ჯოჯოხეთური ცეცხლი დაატრიალა. ეს დღეს იცის სომხეთის დემოკრატიათა და თავდაცვის ინსტიტუტი სრულებით უზრუნველყოფს მას, დენიკინის მიერ გამოშლილი ანგუსტე ეგოს.

დენი დემოკრატია ფრთხილად უნდა იყოს და იმედი უნდა უყაროს მომავალს. დღევანდელი საერთაშორისო მდგომარეობა მის სასარგებლოდ არის განწყობილი.

ბ. თეკლათელი.
შანიშხვაბი
IX.
კონსტიტუცია.
დამუშავებული კრების საკონსტიტუციო კომისია იმუშავებს რესპუბლიკის ძირითად კანონებს. ეს კანონები იქნება ფუძე ჩვენი მომავალი წესრიგობების. ამხანაგ დამოკიდებული თუ როგორი მართვა გამოვა იქნება ჩვენში, რამდენად მისილები იქნება ის და რამდენად შეუწყობს ხელს ჩვენი უფლების ასწავლა და მომავალს. ამხანაგ უნდა დავამყაროთ დამუშავებულ კრების არ აქვს, ის სწორედ ამისთვის არის მოწვეული. ამიტომ სჭირედ ეს იპყროს ჩვენს უმთავრეს ყურადღებას. კონსტიტუციის საკითხი ერთი უმთავრესი საზოგადოებრივი უნდა იყოს ჩვენი დემოკრატიისა. მან წინდაწინ უნდა იცოდეს ყოველი მუხლი, ყოველი სიტყვა მისილები კონსტიტუციისა. უნდა მსჯელობდეს, უნდა კამათობდეს, ადგენდეს საზოგადოებრივ აზრს და ისე თავის წყალობა შეიტანოს მის შემუშავებაში და ის მისაღებ გახადოს დემოკრატიისათვის.

სამუშაოთ, კომისიის მუშაობის შესახებ არამც თუ ფართო მასსა, დამუშავებული კრების წიგნებიც იმ არ არიან ჯერ გაცემილი. მართალია, კომისია გამომდებელი მუშაობს, როგორც გადმოცემა, უმთავრესი მუხლები კიდევაც შეუმუშავებიათ, მარა ყოველივე ეს ჯერ კიდევ კომისიის არ გასცემდება. რა თქმა უნდა, როცა დასრულდება მუშაობა—ის კიდევაც გამოქვეყნდება, მასზე დიდი კამათაც გაიმართება, მარა სანამ ეს მოხდება, ღვივით უმჯობესია და მინაშეწონილი იქნება თვითელი მუხლის თუ ნაწილის ცალკე გამოქვეყნება და მისი მსჯელობის საგნათ ქვივა. კონსტიტუციის ყოველი მუხლი ექვი არაა სერიოზულ განჯას და შესწავლის მოთხოვნა, ამიტომ უკეთესი იქნება, თუ საზოგადოების, პრესის და დანიტრესებულ პირებს საშვალაბა შეეძება თანდათანობით გაეცნონ მას და ასე მის შემუშავებაში უფრო ფართო აქტიური მონაწილეობა მიიღონ.

რაც შემუშავებულია, მისი გამოქვეყნება ხლავ შეიძლება. ხოლო რაც აქცია, მისი დამუშავება უნდა დაჩქარდეს. გრძობაში სულ რაღაც ერთი თვის განმავლობაში კიდევაც შეიმუშავა და კიდევაც მიიღო თავის კონსტიტუცია. ჩვენ კი დღემდე ერთი მისი მუხლის გაცნობაც ვერ შევსულივით.

საკონსტიტუციო კომისია ექვი არაა მიიღებს ყოველივე რომას, რომ კონსტიტუციის როგორც დამუშავება, ისე მისი განცნობა ფართო საზოგადოებისათვის რაც შეიძლება დაჩქარებით უზრუნველყოფს. ჩვენ გვგონია, რომ ზოგიერთი უმთავრესი მუხლების გამოქვეყნება დღესვე შეიძლება და ჩვენც ამის მოთხოვნით.

3 რმსა
„სახალხო გარეთის“ № 285 სათაურით „ცული ჩვეულება“—შემდეგს წერს:
„დაარსდნენ თუ არა ამიერ-კავკასიის რესპუბლიკები, დაიწყეს ეცნობა ეგრეთის ფართო მასმედიისთვის და პოლიტიკურ წრეებს თავიანთ ქვეყნის ახლანდელი მდგომარეობის და ეროვნულ-პოლიტიკურ მისწრაფებების.“

„სახალხო გარეთის“ ავტორის კარგ საუფქველზე დაყენება სასიკოცხლო საკითხი იყო არა მარტო ჩვენი რესპუბლიკებისთვის, არამედ—ყველა იმ ქვეყნისათვის, რომლებიც რაიმეს გამოეყოლდნენ პარიზის კონფერენციისაგან.

„თვით ოსმალეთიც, ეს საერთაშორისო ლეში, არც ერთ საშუალებას არ ზოგედია, რომ საზოგადოებრივის პრესაში არ დაეწყო მერტა თავისი რედაქციის დასაარსება.“

„თვით ოსმალეთიც, ეს საერთაშორისო ლეში, არც ერთ საშუალებას არ ზოგედია, რომ საზოგადოებრივის პრესაში არ დაეწყო მერტა თავისი რედაქციის დასაარსება.“

„ბუნებრივით საქართველოსაც, სომხეთსაც, აზერბაიჯანსაც დასახლებულია მოსახლეობა, რომელიც უნდა იცოდეს, რომ ეს დიდ ზიანს მიყენებს სომხეთის მომავალს.“

